Raadsmemo

Van	: Wethouder ing. L. Mulder
Afdeling	: SL - Beleid
Betreft	: Inventarisatie opvanglocatie
Datum	: 16 september 2026
Registratie nr.	: ADV201005590
Zaaknummer	: Z/STH26/063495

Onderwerp

Inventarisatie opvanglocatie

Doel

De gemeenteraad informeren over de resultaten van de inventarisatiefase en de voorgenomen start van de verkenningsfase voor een mogelijke opvanglocatie in de Wachthaven van Meppel.

Toelichting

Inleiding
Alle Nederlandse gemeenten staan voor de opgave om vluchtelingen op te vangen en te huisvesten. Om deze opvang zo goed mogelijk te organiseren, zijn landelijke afspraken gemaakt. Gemeenten hebben onder andere een taakstelling voor het huisvesten van statushouders, een inspanningsverplichting voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen en een taakstelling voor het opvangen van asielzoekers. Sinds februari 2024 is hiervoor de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen (Spreidingswet) van kracht. Deze wet beoogt een evenredige verdeling van asielopvang over het land, waarbij iedere gemeente een aandeel levert.

Op grond van de Spreidingswet hebben de gemeenten Staphorst en Meppel gezamenlijk een opvangopgave van 248 opvangplaatsen. Deze opgave bestaat uit 104 opvangplaatsen voor de gemeente Staphorst en 144 opvangplaatsen voor de gemeente Meppel. In de inventarisatiefase is onderzocht of de Wachthaven van Meppel mogelijkheden biedt om invulling te geven aan deze opvangopgave. De beoogde locatie ligt op het grondgebied van de gemeente Staphorst en is eigendom van de gemeente Meppel. Daarnaast zijn diverse overheidsorganisaties en publieke partners betrokken, waaronder de gemeente Steenwijkerland, de provincies Overijssel en Drenthe, Rijkswaterstaat, het waterschap en het COA.

Resultaten inventarisatiefase
Uit de inventarisatiefase blijkt dat de locatie ruimte biedt voor een opvanglocatie met een maximale capaciteit van 300 opvangplaatsen. Ten behoeve van deze inventarisatiefase zijn diverse onderdelen onderzocht, gericht op een eerste beoordeling van de mogelijkheden van de locatie. Een eerste onderzoek van het COA laat zien dat een drijvende opvanglocatie denkbaar is waarbij wonen, ontmoeting, recreatie, begeleiding en dienstverlening worden gecombineerd. Hierdoor ontstaat een grotendeels zelfvoorzienende opvanglocatie op het water, waarbij op de wal aanvullende voorzieningen nodig zijn, zoals ontsluiting, parkeren, nutsvoorzieningen en calamiteitenvoorzieningen. In

de verkenningsfase wordt onderzocht of en op welke wijze eventueel beschikbare capaciteit boven de gezamenlijke opvangopgave van Staphorst en Meppel kan bijdragen aan de opvangopgave van de gemeente Steenwijkerland.

Uit de inventarisatiefase, het bestuurlijk overleg tussen de gemeenten Staphorst en Meppel en de afstemming met het COA blijkt dat voldoende perspectief bestaat om de wachthaven nader te verkennen als mogelijke opvanglocatie. Daarom wordt de inventarisatiefase afgerond en wordt voorgesteld de verkenningsfase te starten. Er wordt daarmee niet vooruitgelopen op een besluit over de realisatie van een opvanglocatie.

Om deze volgende fase gezamenlijk vorm te geven, wordt een intentieovereenkomst aangegaan tussen de gemeenten Staphorst en Meppel en het COA. Met deze overeenkomst spreken de drie partijen uit om gezamenlijk de verkenningsfase uit te voeren en daarbij in samenwerking de benodigde onderzoeken, processtappen en afwegingen uit te werken. De intentieovereenkomst is gericht op het zorgvuldig onderzoeken van de mogelijkheden van de locatie en houdt geen besluit in over de daadwerkelijke realisatie van een opvanglocatie.

Verkenningsfase
De gemeenten hanteren een gefaseerde aanpak. Na de inventarisatiefase volgt een verkenningsfase waarin de haalbaarheid en uitvoerbaarheid van een mogelijke opvanglocatie nader worden onderzocht.

De verkenningsfase start met het gezamenlijk opstellen van een plan van aanpak. Hierin worden onder meer de benodigde onderzoeken, de projectorganisatie, de planning, de participatieaanpak, de financiële consequenties en de wijze van financiering nader uitgewerkt. Op basis van dit plan van aanpak worden de activiteiten uitgevoerd die nodig zijn om de haalbaarheid en uitvoerbaarheid van een mogelijke opvanglocatie te beoordelen.

Er wordt gedurende de verkenningsfase actief ingezet op het informeren en betrekken van inwoners, ondernemers, maatschappelijke partners en andere belanghebbenden. Indien uit de verkenningsfase blijkt dat voortzetting van het initiatief wenselijk wordt geacht, worden direct betrokkenen actief betrokken bij de verdere uitwerking van de plannen en de vervolgfase.

De resultaten van de verkenningsfase vormen de basis voor de besluitvormingsfase en de bestuurlijke afweging over eventuele vervolgstappen. Indien wordt besloten het initiatief voort te zetten, volgt een verdere uitwerking van de plannen.

Bij de verdere verkenning wordt als uitgangspunt gehanteerd dat eigendom, instandhouding en onderhoud van een eventuele opvanglocatie bij de gemeenten Staphorst en Meppel komen te berusten, terwijl beheer, begeleiding en exploitatie worden uitgevoerd door het COA. Daarnaast wordt uitgegaan van een tijdelijke opvanglocatie met een maximale gebruiksduur van tien jaar, waarbij na vijf jaar een evaluatie plaatsvindt. Gedurende de gebruiksduur blijven de betrokken partijen de werking van de opvanglocatie monitoren, zodat waar nodig tijdig kan worden bijgestuurd.

De wijze waarop monitoring, evaluatie en eventuele vervolgstappen worden vormgegeven, wordt in de verkenningsfase nader uitgewerkt.

Financiën
De intentieovereenkomst brengt geen financiële verplichtingen met zich mee, anders dan de inzet van capaciteit door de betrokken partijen ten behoeve van de verkenningsfase. Op dit moment is nog niet volledig inzichtelijk welke onderzoeken, expertise en capaciteit noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de verkenningsfase. Daarom worden de financiële consequenties uitgewerkt in het plan van aanpak dat aan het begin van de verkenningsfase wordt

opgesteld. In dit plan van aanpak wordt inzicht gegeven in de benodigde onderzoeken, de daarmee gemoeide kosten en de wijze waarop partijen gezamenlijk bijdragen aan de financiering van de verkenningsfase.

Op basis van het plan van aanpak worden over de financiering van de verkenningsfase nadere bestuurlijke afspraken gemaakt. Indien uit het plan van aanpak blijkt dat financiële middelen noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de verkenningsfase, worden de financiële consequenties afzonderlijk ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd.

De verkenningsfase moet uiteindelijk leiden tot een integrale beoordeling van de haalbaarheid en uitvoerbaarheid van een eventuele drijvende opvanglocatie. De gemeenteraad wordt betrokken bij de besluitvorming over eventuele vervolgstappen op basis van de resultaten van de verkenningsfase. Deze resultaten vormen de basis voor verdere bestuurlijke besluitvorming over het vervolg van het initiatief in de besluitvormingsfase.

Digitaal bijgevoegd / ter inzage liggende stukken

- Oriëntatiedocument COA drijvende opvang